

Oldřich a Božena

Kníže Oldřich byl velmi hezký muž a velice dobrý lovec. Nic ho nebavilo víc než jezdit po lesích a stopovat zvěř. Zajížděl i tam, kam se jiní lovci neodvážili – do hlubokých lesů mezi vlky a medvědy. Jednou se zase takhle vydal na lov a vyplašil krásnou laň. Jel za ní jako zběsilý a ani si nevšiml, že nechal svou družinu za sebou a že zabloudil do kraje, v němž dosud nebyl. Pronásledoval zchvácené zvíře až k řece Sázavě a tam, když už měl laňku na dosah, vystoupil proti němu jakýsi muž v dlouhém rouchu. Jen zvedl ruku ... a Oldřich i jeho kůň stanuli jako přimražení. Laňka zmizela v houští.

„Kdo jsi, že vládneš takovou mocí?“ zeptal se Oldřich, když popadl dech. „Jsem poustevník Prokop,“ odpověděl starý muž. „O tobě už jsem slyšel!“ vzpomněl si kníže. Aby ne! O Prokopovi se vědělo, že ze skal u Sázavy vyhnal čerty, kteří lidem škodili. Dokonce mu museli nějaký čas sloužit. Prokop je zapřahal do pluhu, aby zorali políčka těch lidí, kterým ublížili. Tohle všechno poustevník dokázal, protože byl spravedlivý a pánbůh stál za ním. Prokop také nikdy nezpychl, žil skromně, jedl jen planá jablíčka a žaludy a pil vodu. Spřátelil se s lesními zvířaty a ochraňoval je.

„Velice si vážím tvé moudrosti,“ řekl kníže. „Ale neměl by sis ji nechávat pro sebe. Co kdybych ti postavil klášter, kde bys učil jiné?“ S tím Prokop souhlasil, a tak nechal Oldřich postavit Sázavský klášter, kde se mniši modlili k pánubohu, četli a psali knihy. Kníže tam často zajížděl a rozprávěl s nimi. „Měl by ses oženit!“ řekl mu jednou Prokop. „Dokázal jsi k Čechám připojit Moravu, ale kdo tvou říši zdědí, když nemáš syna?“

Nad tím už Oldřich také nějaký čas uvažoval, jenže kde hledat nevěstu? Žádná z těch, co znal, se mu nezamlouvala. „Snad ti pánbůh pomůže najít tu pravou,“ řekl Prokop. A to se také stalo! Jednoho dne, když byl kníže opět na lovu, zajel do malé vesničky. U potoka tam prala prádlo mladá dívka. Jak ji Oldřich spatřil, hned se mu zalíbila! „Jakpak se jmenuješ?“ „Božena“, pane. „A čím jsi dcera?“ „Křesynova.“ „To není kníže, že ne?“ „Kdepak!“ zasmála se Božena. „Obyčejný člověk je to, neurozený.“ Škoda, škoda, řekl si Oldřich, rozloučil se s dívkou a vrátil se domů.

Ale kudy chodil, tudy na Boženu myslel. Co na tom, že není kněžna?! řekl si nakonec. Stejně si ji vezmu za ženu! Dal Boženě poslat pěkné šaty a šperky a nechal ji přivést na hrad. Tam se pak slavila svatba. Božena byla hezká a milá, proto nikomu nevadilo, že není urozeného původu. Po čase se jí narodil syn Břetislav, který se stal po otci knížetem. A Prokop? Ošetřoval lidi, kteří onemocněli, zaříkával ty, které měli v moci čerti. Za tyto skutky byl pak prohlášen za svatého.

Břetislav a Jitka

Oldřichův syn Břetislav byl zrovna tak prudký a vášnivý lovec jako jeho otec. Ale byl také dobrý panovník! Starý kníže ho pověřil spravováním Moravy a Břetislav se toho s nadšením chopil. Aby nepřátelé nevtrhli do země, dal stavět velké strážní hrady. A když bojoval proti Maďarům, dokázal je z Moravy zahnat až k řece Dunaji a to bylo pěkně daleko! Na Moravě se knížeti velice líbilo, ubytoval se na brněnském hradě a řekl si, že zem zvelebí, jak to jen půjde. Zanedlouho se tam žilo jako v ráji. A tehdy si Břetislav usmyslel, že se ožení. Ale do tak krásné země musím přivést krásnou kněžnu, uvažoval. Nejkrásnější prý je Jitka, dcera německého hraběte Oty. Jenže tu mi asi její otec nedá – Morava je mu málo. Ovšem ... kdybych ji unesl ...

Tak si Břetislav začal zjišťovat, jak se k Jitce dostat. Snadné to nebylo: tatínek ji dal na vychování do kláštera a ten měl nějak pevné mříže a brány! Ale to by nebyl Břetislav, aby se překážek zalekl! Shromáždil družinu mladíků, odvážných stejně jako on, a že prý pojedou s poselstvím k německému císaři. Ve skutečnosti ale jeli k svinibrodskému klášteru, obhlédnout, co a jak. Dorazili tam po sedmi dnech jízdy. Břetislav nakázal, aby mu nikdo neříkal „kníže“, aby se k němu chovali jako k pacholkovi. To aby nevzbudil u jeptišek podezření ...

U kláštera jezdcí zabušili na bránu a poprosili o nocleh, že jsou znavení a hladoví. Takovou prosbu jeptišky nemohly odmítnout. Mladíci přenocovali a druhý den se šli pomodlit do kostela – byl zrovna svátek. Přišly tam i chovanky z kláštera. Mezi nimi Břetislav hned Jitku poznal: byla vážně ze všech nejkrásnější, i v tom černém rouchu. Jak šla kolem něj, chytil ji kníže do náruče a spěchal s dívkou z kostela ven. Měl tam osedlaného koně. Jenomže jeptišky zavřely bránu na řetěz. Co teď? Břetislav si nadhodil děvče v náručí, druhou rukou vytáhl meč a jednou ranou řetěz přesekl. Pak vyvrátil bránu a pryč! To je ale silák! A hrdina! A hezký je taky, velice ... pomyslela si Jitka a pěkně se k únosci přitulila. Břetislav ji vysadil do sedla, skočil za ní a už pádili pryč. Knížecí družina jela za nimi a odrážela útoky německých rytířů, kteří je pronásledovali.

Břetislav s Jitkou dorážili šťastně až na Moravu a z ní pak na Pražský hrad. Tam čekal kníže Oldřich. „Lépe sis vybrat nemohl,“ řekl synovi, když Jitku (teď už oblečenou ve vyšívané šaty) uviděl. Chystala se svatba. Jitce se líbil ženich, líbil se jí brněnský hrad ... zkrátka všechno bylo, jak má být. A že se německý kníže zlobí? To těm dvěma, co se do sebe tak úžasně zamilovali, bylo úplně jedno.